

GRUNDNOTAT TIL
FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

30. november 2010

Sag 10/20410

/tha-ebst

Kommissionens meddelelse ”På vej mod en akt for det indre marked” – KOM(2010) 608 endelig

Resumé

Kommissionen fremsatte den 27. oktober 2010 meddelelsen ”På vej mod en akt for det indre marked”. Meddelelsen indeholder 50 konkrete forslag, der skal bidrage til at skabe fornyet vækst og beskæftigelse i EU, samtidig med at der etableres fornyet tillid til det indre marked.

Meddelelsen er et centralt element i Kommissionens relancering af det indre marked frem mod 20-års jubilæet i 2012. Et moderniseret og vel-fungerende indre marked er herudover en vigtig forudsætning for gennemførelsen af målsætningerne i EU2020 strategien.

Kommissionen har sendt meddelelsen i offentlig høring frem til den 28. februar 2011 med henblik på at skabe en bred europæisk debat om relanceringen af det indre marked. Kommissionen vil herefter præsentere en endelig meddelelse, der indeholder de politiske initiativer, der skal prioriteres højest i 2011-2012 frem mod jubilæet for det indre marked i 2012.

Kommissionens meddelelse påvirker ikke i sig selv dansk ret.

1. Baggrund og indhold

Baggrund

I meddelelsen ”På vej mod en akt for det indre marked” (KOM(2010) 608 endelig) (herefter meddelelsen) præsenterer Kommissionen 50 forslag til initiativer, der skal medvirke til at modernisere og videreudvikle det indre marked. Meddelelsen er et centralt element i den relancering af det indre marked, som kommissionsformand Barroso har iværksat frem mod 20-års jubilæet for det indre marked i 2012.

Relanceringen af det indre marked skal identificere nye kilder til vækst og beskæftigelse for at hjælpe EU ud af den økonomiske og finansielle krise og tilbage på vækstsporet, samtidig med at der genskabes fornyet tillid til det indre marked. Herudover skal relanceringen medvirke til at sikre, at det in-

dre marked fortsat moderniseres og videreudvikles i forhold til den generelle samfundsmæssige og økonomiske udvikling. Et velfungerende indre marked betragtes af Kommissionen som en vigtig forudsætning for gennemførelse af EU2020 strategiens 7 flagskibsinitiativer.¹

Det overordnede formål med meddelelsen er at sikre, at det indre marked bidrager til at skabe en social markedsøkonomi med høj konkurrenceevne i EU.

Indholdet af meddelelsen

Meddelelsen indeholder 50 forslag i 3 overordnede afsnit, der hver især skal medvirke til at skabe:

- En stærk, bæredygtig og retfærdig vækst sammen med virksomhederne.
- Fornyet konsensus om det indre marked ved at sætte europæerne i centrum.
- En mere hensigtsmæssig styring af det indre marked gennem dialog, partnerskab og evaluering.

En stærk bæredygtig og retfærdig vækst sammen med virksomhederne

Initiativerne i dette første afsnit i meddelelsen skal hjælpe Europa ud af den økonomiske og finansielle krise og tilbage på vækstsporet. Meddelelsen lægger op til, at der træffes foranstaltninger, der skaber et mere stabilt finansielt system, samtidig med at det sikres, at det finansielle system understøtter realøkonomien – og ikke omvendt. Herudover skal initiativerne i dette hovedafsnit tilskynde bæredygtig økonomisk vækst samt tilskynde, at der udvikles en europæisk ramme for langsigtede investeringer.

De i alt 24 initiativer i første afsnit af meddelelsen skal medvirke til, at det indre marked bliver en realitet ved at fjerne resterende barrierer for den frie bevægelighed af varer, services, kapital og personer.

Initiativerne skal medvirke til at fremme innovation og kreativitet, samtidig med at idéer beskyttes. I den forbindelse foreslås bl.a. det europæiske patent vedtaget samt, at der iværksættes en mere effektiv indsats mod piratkopiering og varemærkeforfalskning. Herudover er der forslag, som skal fremme bæredygtig vækst og sikre bedre rammer for små- og mellemstore virksomheder for eksempel gennem bedre adgang til kapital samt gennem et styrket indre marked for e-handel. Det foreslås desuden, at der iværksættes initiativer, som skal tilskynde til langsigtede private investeringer i udvikling af infrastrukturen.

Fornyet konsensus om det indre marked ved at sætte europæerne i centrum

¹ Flagskibsinitiativer: i) Innovations-EU, ii) Unge på vej, iii) En digital dagsorden for Europa, iv) Et ressourceeffektivt Europa, v) Industripolitik for en globaliseret verden, vi) Dagsorden for nye kvalifikationer og nye jobs, vii) En europæisk platform mod fattigdom.

De 19 initiativer i andet afsnit af meddelelsen handler om at skabe fornyet tillid til det indre marked gennem en styrkelse af det indre markeds sociale dimension. Det skal ske ved at iværksætte tiltag, der kan sikre velfungerende sociale systemer, effektive uddannelsessystemer samt gennemførelsen af en ambitiøs politik for lønmodtageres sundhed og sikkerhed. Denne anden del af Kommissionens meddelelse understøtter Kommissionens ”Rapport om unionsborgerskab 2010: Afskaffelse af hindringerne for unionsborgernes rettigheder”, der behandler spørgsmål om gennemførelse af unionsborgernes rettigheder af ikke-økonomisk art.

De konkrete initiativer i anden del af meddelelsen vedrører bl.a. forbedring af de offentlige services gennem en forbedret infrastruktur samt gennemførelsen af et indre marked for energi. Herudover lægges der op til en styrkelse af solidariteten på det indre marked gennem forslag om bedre implementering af udstationeringsdirektivet samt tiltag til at sikre retten til kollektive skridt.

Andet afsnit af meddelelsen indeholder herudover forslag, som skal sikre adgang til uddannelse, beskæftigelse og livslang læring på tværs af grænserne i EU. Det foreslås bl.a., at der indføres et erhvervspas samt ”Unge-på-vej-kort”. Herudover indeholder meddelelsen forslag, der skal forbedre den sociale markedsøkonomi for eksempel ved at øge virksomhedernes sociale ansvar.

Endelig er der i andet afsnit af meddelelsen initiativer, der skal medvirke til at forbedre det indre marked for forbrugere. I den forbindelse foreslås bl.a. en flerårig handlingsplan for at sikre en mere effektiv markedsovervågningsindsats, forslag om at oprette et integreret indre marked for realkreditlån med et højt niveau af beskyttelse af forbrugerne samt forslag om styrkelse af flypassagerers rettigheder.

En mere hensigtsmæssig styring af det indre marked gennem dialog, partnerskab og evaluering

Det tredje afsnit i Kommissionens meddelelse handler om at sikre en bedre og mere ensartet gennemførelse og anvendelse af reglerne for det indre marked. Kommissionen lægger her op til styrket dialog og samarbejde om udviklingen og gennemførelsen af det indre marked med såvel medlemsstaternes myndigheder som med øvrige EU institutioner og andre interessenter.

Konkret foreslås det blandt andet at styrke indsatsen for evaluering af gældende lovgivning, styrke det administrative samarbejde mellem myndighederne gennem videreudviklingen af informationssystemet for det indre marked (IMI), nedsætte målet for implementeringsunderskuddet til 0,5 % samt at styrke samarbejdet omkring uformel problemløsning (herunder SOLVIT og det såkaldte EU pilotprojekt).

2. Europa-Parlamentets holdning

Der foreligger endnu ikke oplysninger om Europa-Parlamentets holdning. Da der er tale om en meddelelse, er det op til Europa-Parlamentet at beslutte, om det ønsker at afgive en udtalelse.

3. Nærhedsprincippet

Der er alene tale om en meddelelse, der derfor ikke umiddelbart kan vurderes i forhold til nærhedsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Meddelelsen har ikke i sig selv konsekvenser for dansk ret.

5. Høring

Meddelelsen har været sendt i høring i Specialudvalget for Konkurrenceevne og vækst. Der er på den baggrund modtaget følgende bemærkninger:

Dansk Byggeri (DB) støtter overordnet en forstærket harmonisering inden for EU og mellem EU og det internationale marked, særligt hvad angår indførelsen og håndhævelse af fælles standarder. DB ønsker herudover mere åbenhed i lovforberedelsen for at undgå, at reglerne levner rum for bred fortolkning, der åbner op for ulige konkurrencevilkår for erhvervslivet. DB påpeger, at problematikken er aktuel på udbudsområdet, hvor lovkrav til virksomheders sociale ansvar giver rum for forskellig fortolkning.

DB ønsker herudover, at relanceringen af det indre marked indeholder initiativer, der forenkler og samordner de administrative krav i forbindelse med at arbejde og udføre opgaver i andre EU-lande. DB peger på, at EU har en vigtig opgave i at lette og ensarte de administrative byrder, mens de nationale myndigheder har en vigtig opgave i at levere hurtig, klar og modtagerorienteret information til det europæiske erhvervsliv.

DB giver herudover udtryk for, at man ønsker ambitiøse politiske målsætninger og effektive rammevilkår til at fremme energieffektivitet. Det gælder særligt i forhold til energirenovering af den eksisterende bygningsmasse samt klassificering og mærkning af produkters energieffektivitet og/eller CO₂-udledning, som kan anspore til bæredygtig indkøbsadfærd.

Endelig mener DB, at EU's arbejdsmarkedstiltag skal understøtte en stor og velkvalificeret arbejdsstyrke i Europa. I forbindelse med nye europæiske beskrivelsessystemer af jobfunktioner i uddannelserne og uformelle kompetencer, skal det sikres, at der ikke skabes dobbeltstandarder, administrative byrder og/eller at de europæiske systemer tilsidesætter velfungerende danske systemer.

Dansk Arbejdsgiverforening (DA) fokuserer i sit hørings svar på de arbejdsmarkedspolitiske aspekter af meddelelsen. Overordnet hilser DA meddelelsen velkommen, idet en relancering af det indre marked kan bidrage til at skabe bedre vækst- og rammevilkår for virksomhederne. DA påpeger imidlertid, at en række forslag kan være problematiske i forhold til det danske arbejdsmarked og virksomhedernes ledelsesret.

DA kan ikke støtte, at der fremsættes EU-forslag i forhold til retten til at konflikte. Herudover mener DA ikke, at der er brug for at ændre udstateringsdirektivet, men påpeger, at der i stedet bør arbejdes på national gennemførelse og håndhævelse af de eksisterende regler. DA mener, at EU's samlede traktatgrundlag og EU-Domstolens afgørelser udgør en solid base for udøvelsen af de grundlæggende sociale rettigheder.

DA kan herudover ikke se behov for at ændre direktivet om arbejdsmarkedspensionskasser (IORP-direktivet). DA mener, at den bedste måde, EU kan støtte medlemsstaternes bestræbelser på at skabe mere tilstrækkelige pensionssystemer, er ved at gennemføre politikker, som understøtter vækst i den private sektor eller ved at udsætte den faktiske tilbagetrækningsalder fra arbejdsmarkedet.

DA finder desuden, at et forslag om en EU-ramme for virksomheders håndtering af større omstruktureringer vil gribe direkte ind i virksomhedernes ledelsesret. DA tager på den baggrund afstand fra sådanne forslag, ligesom DA heller ikke kan støtte, at der bliver stillet egentlige lovmæssige krav til virksomhedernes sociale engagement. DA understreger, at danske virksomheder allerede er langt fremme for så vidt angår frivilligt socialt, etisk og miljømæssigt engagement. DA understreger, at det er vigtigt, at dette samfundsmæssige engagement netop forbliver frivilligt.

DA finder, at der i forhold til mulighederne for unge til at studere, arbejde og søge job på tværs af grænserne bør tages hensyn til, at 50 % af Europas fremtidige kernearbejdskraft vil være erhvervsuddannede. DA kan i den forbindelse støtte initiativer vedrørende beskæftigelse, livslang læring og mobilitet. DA opfordrer imidlertid til, at der ikke iværksættes nye EU-initiativer, før end der er høstet et reelt udbytte af allerede aftalte rammer om for eksempel et europæisk erhvervsnet.

Dansk Erhverv (DE) hilser relanceringen af det indre marked velkommen. DE beklager imidlertid, at Kommissionen ikke har foretaget en prioritering af de 50 initiativer i meddelelsen, samt at Kommissionen har iværksat en offentlig høring på 4 måneder. DE efterlyser en prioriteret liste med færre forslag, samt at Kommissionen tager lederskab for en central styring af relanceringen af det indre marked.

DE finder, at følgende emner bør prioriteres i relanceringen af det indre marked: i) fokus på at sikre en bedre implementering og håndhævelse af eksisterende regler, ii) etablering af kvikskrænker i medfør af servicedi-

rektivet, iii) arbejdskraftens fri bevægelighed, iv) fokus på små og mellemstore virksomheder samt v) revision af EU's udbudsregler. DE støtter herudover en hurtig vedtagelse af EU-patentet, revision af standardiseringsystemet samt etableringen af en fælleseuropæisk ramme for markedsovervågning. I forhold til markedsovervågning efterlyser DE et initiativ til at sikre en hurtigere proces i EU for gennemførelse af risikovurderinger.

DE kan imidlertid ikke støtte forslag om gruppesøgsmål, idet gruppesøgsmål ikke kan erstatte klagenævn og et grundlæggende klagesystem. Endelig påpeger DE, at virksomhederne i forbindelse med grænseoverskridende e-handel kan blive stillet i en unfair konkurrence pga. forskelle i moms, afgifter og forbrugerbeskyttelse.

Dansk Industri (DI) kan overordnet støtte meddelelsen men påpeger, at nogle forslag er vigtigere i forhold til at skabe vækst end andre. DI koncentrerer bemærkningerne om disse mest vækstfremmende tiltag, der er samlet under 4 overskrifter: i) viden og kreativitet i det indre marked, ii) effektivitet og ensartet håndhævelse, iii) et mere konkurrencedygtigt Europa og iv) et grønt indre marked.

I forhold til viden og kreativitet i det indre marked peger DI på vedtagelsen af EU-patentet, effektiv håndhævelse af IP-retteligheder og bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopieringer samt adgang til kapital for mindre og mellemstore virksomheder som vigtige initiativer.

For så vidt angår effektiv og mere ensartet håndhævelse kan DI støtte en øget indsats for gensidig evaluering af lovgivningen, gennemførelsen af en mere effektiv markedskontrol samt initiativer, der sikrer en bedre og mere ensartet håndhævelse generelt.

I forhold til et mere konkurrencedygtigt Europa kan DI støtte harmonisering af momsreglerne i EU. Herudover kan DI støtte initiativer til at sikre mere åbenhed omkring offentlige indkøb med henblik på at skabe besparelser i det offentlige og skærpe konkurrencen i erhvervslivet samt initiativer, der sikrer EU's eksterne konkurrenceevne bl.a. gennem anvendelsen af internationale standarder og nedbrydning af toldbarrierer. DI mener desuden, at mindre og mellemstore virksomheder bør udgå af regnskabsdirektiverne.

I forhold til et grønt indre marked kan DI støtte forslag, der sigter på at gøre transporten i EU mere bæredygtig og energieffektiv bl.a. gennem satsning på alternative drivmidler som el, brint og biobrændstoffer. Endelig kan DI støtte tiltag til etablering af et egentligt indre marked for energi, idet et velfungerende indre marked for energi er afgørende for erhvervslivet. DI peger på, at den nuværende konstruktion med delte markeder og uensartede nationale støtteregler skaber grobund for konkurrenceforvridende vilkår mellem europæiske virksomheder. DI efterlyser en

reel harmonisering af energibeskatningen samt en målretning af energifgifterne, så de tilgodeser klimaet.

Landsorganisationen i Danmark (LO) finder, at meddelelsen indeholder en række interessante forslag, som for de flestes vedkommende dog alene er overskrifter. LO er enig i, at det er nødvendigt at genskabe tilliden til det indre marked gennem en styrkelse af den sociale dimension. Men LO finder imidlertid, at de sociale initiativer, der er medtaget i meddelelsen, er ukonkrete og ikke i tilstrækkelig grad vil bidrage til at styrke den sociale dimension af det indre marked. For så vidt angår de specifikke initiativer, har LO herudover en række bemærkninger.

I forhold til forslag om styrkelse af servicesektoren mener LO, at der er brug for at afvente den igangværende gensidige evaluering af servicedirektivet, inden man iværksætter nye initiativer. LO finder, at det er relevant at overveje, om der er brug for en sektorvis tilgang, for eksempel inden for finansområdet, frem for yderligere forslag om generelle løsninger.

I forhold til forslaget om at fremme oprettelsen af private obligationslån til finansiering af europæiske projekter (projektobligationer) finder LO, at idéen er interessant. Forslaget kunne medvirke til at lette rentebyrden for nogle af de lande, som er hårdest ramt af gældskrisen, hvis man kunne finansiere udvikling af infrastruktur med obligationer, som er garanteret af de europæiske institutioner og derved har en lavere rente.

For så vidt angår initiativer vedrørende serviceydelser af generel interesse finder LO ikke, at der er særlige behov for yderligere regulering af de serviceydelser, der udbydes i offentlig regi. LO finder desuden ikke, at der er brug for et rammedirektiv, der beskriver, hvad der er offentlige og hvad der er private services.

Angående forslag om koordinering af skattepolitikken mener LO som udgangspunkt, at skattepolitikken er et nationalt anliggende, som er en hjørnesten i medlemsstaternes indretning af de nationale budgetter. LO finder dog, at man bør se positivt på eventuelle forslag, hvis de kan bidrage til at eliminere skattekonkurrence mellem landene.

Endelig bemærker LO, at meddelelsen indeholder positive elementer i forhold til de igangværende klima- og miljøpolitiske diskussioner, herunder udbygning af kollektiv trafik, energieffektivitet og energiforsyning.

6. Andre landes holdninger

De øvrige medlemslandes holdning til meddelelsen kendes endnu ikke.

7. Foreløbig dansk holdning

Regeringen støtter generelt initiativer, som styrker det indre marked med henblik på at skabe vækst og styrke EU's konkurrenceevne. Landene i EU's indre marked udgør det største marked for danske virksomheders internationale aktiviteter, og et velfungerende indre marked er en forudsætning for vækst og beskæftigelse i EU og i Danmark. Regeringen finder desuden, at det indre marked er et dynamisk redskab, der løbende skal udvikles og tilpasses til den udvikling, der bl.a. følger af globaliseringen, den teknologiske og ikke mindst digitale udvikling. Regeringen er på den baggrund positiv over for meddelelsen "På vej mod en akt for det indre marked", idet det dog bemærkes, at det på nuværende tidspunkt er uklart, hvad det præcise indhold af en række initiativer vil være.

I det videre arbejde er det vigtigt for regeringen, at der sker en prioritering af initiativerne, der skal medvirke til at relancere det indre marked. Regeringen vil i den forbindelse lægge vægt på prioritering af initiativer, der fremmer vækst og beskæftigelse i EU. Regeringen kan støtte prioriteringen af initiativer, der styrker et digitalt, grønt indre marked med fri udveksling af forskning og innovation, ligesom tiltag til forbedring af forbrugernes forhold i det indre marked kan støttes. Regeringen vil herudover lægge vægt på, at forslag, der får det indre marked til at fungere bedre ved at fremme korrekt håndhævelse og anvendelse af reglerne for det indre marked, ligeledes prioriteres i relanceringen af det indre marked.

8. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Der er tale om en meddelelse, der ikke umiddelbart har lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Hvis der bliver fremsat egentlige konkrete forslag på baggrund af meddelelsen, vil de lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser af disse forslag blive vurderet.

9. Samfundsøkonomiske konsekvenser

I det omfang, der bliver tale om konkrete initiativer på baggrund af meddelelsen, vil Kommissionen offentliggøre konsekvensanalyser og vurderinger af omkostningseffektiviteten i forbindelse med disse tiltag. På samme måde vil samfundsøkonomiske konsekvenser for Danmark blive vurderet i forbindelse med fremsættelse af konkrete forslag på baggrund af meddelelsen.

Kommissionen har imidlertid vurderet, at en udbygning og fuld udnyttelse af potentialet i det indre marked, bl.a. ved hjælp af de foranstaltninger, der er foreslået i meddelelsen, vil føre til en potentiel vækst i BNP på 2- 4 % de kommende 10 år.

10. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Ikke relevant.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg er tidligere blevet orienteret om kommissionens meddelelse, der skal relancere det indre marked i forbindelse med drøftelsen af relanceringen af det indre marked på rådsmødet (konkurrenceevne) den 11. oktober 2010. Folketingets Europaudvalg er desuden blevet orienteret om relanceringen af det indre marked i forbindelse med referatet fra rådsmødet (konkurrenceevne) den 25.-26. maj 2010.